

Huwelijkstevredenheid: de invloed van extraversie en neuroticisme via de probleemgerichte copingstijl

Josephine Pilzecker (3832228)

Begeleider 1: Hagar ter Kuile

Begeleider 2: Esther Kluwer

Masterthesis Sociale & Organisatiepsychologie

Faculteit Sociale Wetenschappen

Universiteit Utrecht

14 juni 2016

Abstract

De huidige studie heeft het verband tussen de persoonlijkheidsfactoren extraversie en neuroticisme, de probleemgerichte copingstijl en huwelijkstevredenheid onderzocht. Er werd verwacht dat de probleemgerichte copingstijl een mediërende factor zou zijn in het verband tussen de persoonlijkheidsfactoren en huwelijkstevredenheid. Om dit te kunnen onderzoeken is er een online vragenlijst opgesteld. 35 getrouwde stellen met kinderen hebben meegedaan aan het onderzoek. De resultaten laten zien dat extraverte vrouwen meer probleemgerichte coping gebruiken. De probleemgerichte copingstijl blijkt het verband tussen de persoonlijkheidsfactoren en huwelijkstevredenheid echter niet te mediëren. Vervolgonderzoek zou een diverse participantengroep moeten hebben en zich moeten richten op dyadische coping in relatie tot huwelijkstevredenheid.

The present study investigated the relationship between the personality traits extraversion and neuroticism, problem-focused coping and marital satisfaction. It was expected that problem-focused coping would mediate the relationship between the personality traits and marital satisfaction. To investigate these effects, 35 married couples with children filled out an online survey. Results show a significant effect between extraversion and problem-focused coping among women. Further, it shows that problem-focused coping isn't a mediator in the relationship between the personality traits and marital satisfaction. Future research should have a more diverse group of participants and should focus on dyadic coping in relation to marital satisfaction.

Inleiding

Onder Nederlandse echtparen is er sinds het begin van de 21^e eeuw een stijgende lijn te zien in scheidingen (CBS, 2015). Vonden er in 2003 nog ruim 31.000 echtscheidingen plaats, in 2014 waren er 35.000 echtparen die scheidden. Een oorzaak van echtscheiding die kan worden genoemd, is de lage mate van huwelijkstevredenheid (Karney & Bradbury, 1995). Hoe minder tevreden een persoon in het huwelijk is, hoe groter de kans dat er uiteindelijk een echtscheiding komt. Een scheiding kan onder de partners leiden tot een lager welzijn en slechter psychologisch functioneren (Williams & Umberson, 2004) en onder de kinderen tot een slechter presteren op school (Amato, 2001). Aangezien de mate van tevredenheid dus negatieve gevolgen kan hebben, is het van belang de factoren die deze mate van tevredenheid veroorzaken, te bekijken. Uit de literatuur blijkt dat er meerdere factoren van invloed zijn op de huwelijkstevredenheid. Een belangrijke factor die geassocieerd wordt met huwelijkstevredenheid is persoonlijkheid (Saggino et al., 2015). Een andere factor die vanuit de literatuur wordt aangehaald als invloed op huwelijkstevredenheid is de copingstijl, de manier van omgang met problemen (Bouchard, Sabourin, Lussier, Wright & Richer, 1998). Door naar de invloeden op huwelijkstevredenheid te kijken, kan er een duidelijk beeld worden geschapen over de condities waarin een bepaalde mate van huwelijkstevredenheid wordt gevormd. In de huidige studie zal onderzocht worden of persoonlijkheidsfactoren via copingstijlen invloed hebben op de huwelijkstevredenheid. Wanneer blijkt dat daadwerkelijk de persoonlijkheidsfactoren en copingstijl de oorzaken zijn van een mate van huwelijkstevredenheid, kan er op de factoren worden gefocust om zo op de huwelijkstevredenheid in te spelen en de mate van tevredenheid te verbeteren.

Persoonlijkheid

Volgens eerder onderzoek blijkt persoonlijkheid van invloed te zijn op de huwelijkstevredenheid (Saggino et al., 2015). Persoonlijkheidskarakteristieken zijn voor een

groot deel aangeboren en genetisch bepaald, waardoor ze langdurige effecten kunnen hebben op de eigen interpersoonlijke vaardigheden die nodig zijn in het leven: de manier van omgang met mensen (Spotts et al., 2005). Deze manier van omgang is van grote invloed op de kwaliteit van een huwelijk.

Vanuit de literatuur zijn vijf bestaande persoonlijkheidskarakteristieken te onderscheiden: nauwkeurigheid, neuroticisme, vriendelijkheid, openheid en extraversie (Costa & McCrae, 1992). Eerder onderzoek heeft de persoonlijkheidsfactor extraversie in verband gebracht met huwelijkstevredenheid. Extraversie kan worden omschreven als de mate waarin iemand de neiging heeft sociale interacties aan te gaan met anderen (Costa & McCrae, 1992). Uit onderzoek blijkt dat extraverten effectiever communiceren met hun partner en beter zijn in het succesvol oplossen van conflicten (Karampatsos, 2011). Daarnaast zijn ze meer tevreden met hun huwelijk (Heller, Watson & Ilies, 2004; Karampatsos, 2011; Stroud, Durbin, Saigal & Knobloch-Fedders, 2010). Uit de resultaten van voorgaande studies kan dus worden geconcludeerd dat een extravert persoon een hogere mate van huwelijkstevredenheid heeft.

Ook neuroticisme is in eerder onderzoek in verband gebracht met huwelijkstevredenheid (Bentler & Newcomb, 1978; Kurdek, 1993). De persoonlijkheidsfactor neuroticisme wordt ook wel beschreven als emotionele instabiliteit, welke vaak gepaard gaat met het ervaren van stress, zich niet comfortabel voelen en ontevredenheid gedurende verscheidene situaties door de tijd heen (Costa & McCrae, 1992). Om deze reden lijkt een negatief verband tussen neuroticisme en huwelijkstevredenheid aannemelijk. Uit verschillende studies blijkt dan ook dat neuroticisme een negatief effect heeft op de eigen huwelijkstevredenheid (Bentler & Newcomb, 1978; Fisher & McNulty, 2008; Karampatsos, 2011; Kurdek, 1993; Rogge, Bradbury, Hahlweg, Engl & Thurmaier, 2006). Uit een meta-analyse blijkt neuroticisme van alle persoonlijkheidskarakteristieken zelfs de sterkste

associatie te hebben met huwelijkstevredenheid (Heller et al., 2004). Al met al is uit eerdere studies te concluderen dat een persoon die neurotisch is, een lagere mate van huwelijkstevredenheid heeft.

Op basis van bovenstaande onderzoeken blijkt dat extraversie en neuroticisme vaak in relatie worden gebracht met huwelijkstevredenheid (Karampatsos, 2011; Karney & Bradbury, 1995). Om deze reden worden extraversie en neuroticisme van de vijf bestaande persoonlijkheidskarakteristieken in het huidige onderzoek meegenomen.

Copingstijl

Een andere factor die van invloed is op huwelijkstevredenheid is de eigen copingstijl. Copingstijlen zijn manieren van omgang met problemen in een bepaalde situatie (Bouchard et al., 1998). De eigen manier van omgang met problemen kan invloed hebben op hoe tevreden iemand is in hun huwelijk. In de literatuur worden twee copingstijlen onderscheiden: er wordt gesproken over de emotiegerichte copingstijl en de probleemgerichte copingstijl (Folkman, Lazarus, Dunkel-Schetter, DeLongis & Gruen, 1986). Bij de emotiegerichte copingstijl gaat het om het verminderen van de emotionele stress die wordt opgewekt door een bepaalde situatie. Er is bijvoorbeeld sprake van emotiegerichte coping wanneer een persoon aan het hopen is op een goed resultaat, in plaats van daadwerkelijk iets aan de situatie te doen. De probleemgerichte copingstijl heeft als doel het oplossen van het probleem of iets anders doen om de bron die de stress veroorzaakt heeft te veranderen. Een voorbeeld van probleemgerichte coping is een persoon die naar de dokter gaat voor medicijnen wanneer hij of zij ziek is (Folkman et al., 1986).

Uit eerder onderzoek blijkt dan ook dat de probleemgerichte copingstijl een positief effect heeft op huwelijkstevredenheid (Bouchard et al., 1998; Mahmoodi, 2011). De personen die de probleemgerichte copingstijl veel gebruiken, zijn meer tevreden met het huwelijk dan de personen die deze copingstijl minder gebruiken. Over het algemeen kan dus worden

vastgesteld dat wanneer een persoon een probleem heeft en als doel stelt om het probleem op te lossen, dit een positief effect heeft op de eigen huwelijkstevredenheid. Over de andere copingstijl, de emotiegerichte copingstijl, is tot op heden nog geen onderzoek gedaan in relatie tot huwelijkstevredenheid. Er is over deze copingstijl niet bekend op welke manier deze stijl invloed heeft op de huwelijkstevredenheid.

Persoonlijkheid en coping

Uit het voorgaande is gebleken dat de persoonlijkheidsfactoren extraversie en neuroticisme en de probleemgerichte copingstijl invloed hebben op de huwelijkstevredenheid. Echter blijkt uit eerder onderzoek dat persoonlijkheid ook invloed heeft op de manier van coping. Persoonlijkheidsfactoren bevatte defensieve- en aandachtssystemen, die elk op een eigen manier omgaan met beloningen en bedreigingen (Derryberry, Reed & Pilkenton-Taylor, 2003). Welk systeem een individu hanteert, beïnvloedt hoe een individu zich gedraagt in bepaalde situaties: zo ook het gebruik van een bepaalde copingstijl. Voor de persoonlijkheidsfactor extraversie geldt dat een extravert persoon de neiging heeft om actief bezig te zijn en het oplossen van problemen als een uitdaging te zien (Connor-Smith & Flachsbart, 2007). Aangezien probleemgerichte coping zich vormt rondom het actief oplossen van problemen, zou er vanuit deze theorie een positief verband moeten zijn tussen extraversie en probleemgerichte coping. Uit onderzoek blijkt dan ook dat extraversie een goede, positieve voorspeller is van probleemgerichte coping (Watson & Hubbard, 1996; Connor-Smith & Flachsbart, 2007). Hoe extraventer een persoon is, hoe meer de persoon gebruik maakt van de probleemgerichte copingstijl.

Bij de persoonlijkheidsfactor neuroticisme is de onderliggende reden voor de relatie met de probleemgerichte coping anders. Een neurotisch persoon ziet een probleem als iets negatiefs en denkt dat de situatie niet snel zal verbeteren, waardoor hij of zij zich ervan weerhoudt direct actie te ondernemen (Peng, Riolli, Schaubroeck & Spain, 2012). Om deze

reden zou neuroticisme een negatief effect moeten hebben op probleemgerichte coping. Eerder onderzoek vond dan ook een negatief verband tussen neuroticisme en probleemgerichte coping (Peng et al., 2012; Singh & Makkar, 2014). Hoe neurotischer een persoon is, hoe minder de persoon gebruik zal maken van de probleemgerichte copingstijl.

Huidige studie

Concluderend kan worden gesteld dat de persoonlijkheidsfactoren extraversie en neuroticisme invloed hebben op huwelijkstevredenheid (Fisher & McNulty, 2008; Karampatsos, 2011). Ook de probleemgerichte copingstijl heeft invloed op huwelijkstevredenheid (Bouchard et al., 1998; Mahmoodi, 2011). Daarnaast is er een verband te vinden tussen de persoonlijkheidsfactoren extraversie en neuroticisme en de probleemgerichte copingstijl (Connor-Smith & Flachsbar, 2007; Peng et al., 2012; Singh & Makkar, 2014; Watson & Hubbard, 1996). De drie concepten - persoonlijkheid, probleemgerichte coping en huwelijkstevredenheid - zijn echter nog niet eerder in een onderzoek met elkaar in verband gebracht. Op basis van de eerdere bevindingen is het echter wel mogelijk dat er sprake is van een mediatie-effect. Het zou zo kunnen zijn dat persoonlijkheid invloed heeft op de huwelijkstevredenheid via de probleemgerichte copingstijl. Voor de persoonlijkheidskarakteristiek extraversie wordt verwacht dat hoe extraventer iemand is, hoe meer deze persoon de probleemgerichte copingstijl zal gebruiken en hoe hoger de huwelijkstevredenheid zal zijn. Voor de persoonlijkheidskarakteristiek neuroticisme wordt verwacht dat hoe neurotischer iemand is, hoe minder deze persoon de probleemgerichte copingstijl zal gebruiken en hoe lager hierdoor de huwelijkstevredenheid zal zijn.

De emotiegerichte coping wordt in dit onderzoek meegenomen op exploratieve wijze. Uit eerdere literatuur komt namelijk niet naar voren hoe de emotiegerichte coping zich verhoudt tot huwelijkstevredenheid. Het zou kunnen dat de emotiegerichte coping, in

tegenstelling tot de probleemgerichte coping, leidt tot een lagere huwelijkstevredenheid doordat deze vorm van coping problemen niet oplost, maar eerder vermijdt. Dit is echter door onderzoek nog niet onderzocht of bevestigd.

Op basis van bovenstaande literatuur luidt de onderzoeksvraag van deze thesis als volgt: wordt het verband tussen de twee persoonlijkheidsfactoren neuroticisme en extraversie en de factor huwelijkstevredenheid gemedieerd door probleemgerichte coping?

De volgende hypothesen worden gesteld:

H1. Hoe extraverder een persoon is, hoe hoger de huwelijkstevredenheid.

H2. Hoe extraverder een persoon is, hoe meer probleemgerichte coping deze persoon gebruikt.

H3. Hoe meer probleemgerichte coping een persoon gebruikt, hoe hoger de huwelijkstevredenheid.

H4. Hoe extraverder een persoon is, hoe meer probleemgerichte coping deze persoon gebruikt, waardoor de huwelijkstevredenheid hoger wordt.

H5. Hoe neurotischer een persoon is, hoe lager de huwelijkstevredenheid.

H6. Hoe neurotischer een persoon is, hoe minder probleemgerichte coping deze persoon gebruikt.

H7. Hoe neurotischer een persoon is, hoe minder probleemgerichte coping deze persoon gebruikt, waardoor de huwelijkstevredenheid lager wordt.

Methode

Participanten

Aan dit onderzoek namen 70 participanten deel in de leeftijd van 30 tot en met 62 jaar ($M = 53.83$, $SD = 5.98$). De participantengroep bestond uit 35 heteroseksuele, getrouwde stellen. De stellen waren tussen de 3 en 39 jaar getrouwd ($M = 25.51$, $SD = 7.51$). De stellen hadden allen biologische kinderen. Drie participanten gaven aan daarnaast nog een stiefkind te hebben. Stellen hadden tussen de één en vijf kinderen ($M = 2.63$, $SD = .98$). Het jongste

kind was tussen de 3 en 28 jaar ($M = 19.16$, $SD = 5.40$). Van de participanten had 38.6% een WO-opleiding, 38.6% had een HBO-opleiding en 14.3% had een MBO-opleiding afgerond. De overige participanten hadden de Havo (7.1%) of de basisschool (1.4%) afgerond. Alle participanten hadden alle vragen ingevuld, dus er was geen sprake van missende data.

Procedure

Er is gekozen voor kwantitatief, cross-sectioneel onderzoek om de onderzoeksvraag goed te kunnen beantwoorden. Er werd een vragenlijst opgesteld met vragen over extraversie, neuroticisme, de probleemgerichte copingstijl, de emotiegerichte copingstijl en huwelijkstevredenheid. De vragen werden in een grote vragenlijst opgenomen, welke online is verstuurd en ingevuld. De participanten werden geworven middels persoonlijke kringen van de onderzoeker. Verscheidene stellen werden per e-mail benaderd met de vraag of zij mee wilden doen met het onderzoek. Elke partner kreeg een persoonlijke link toegestuurd om de online vragenlijst te kunnen invullen. Voorafgaand aan het invullen van de online vragenlijst werd vermeld dat de vragenlijst maximaal een kwartier in beslag zou nemen. Er werd benadrukt dat de gegevens die de participanten invulden anoniem werden behandeld. De gegevens zouden niet aan derden worden verstrekt en zouden alleen worden gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek. Aan het eind van de vragenlijst kregen de participanten de mogelijkheid hun e-mailadres in te vullen om op de hoogte te kunnen blijven van de resultaten van het onderzoek. Meedoen aan de studie was vrijwillig, de participanten kregen geen beloning aangeboden.

Meetinstrumenten

De vragenlijst bestond uit vijf verschillende meetinstrumenten waarmee vijf factoren werden onderzocht: extraversie, neuroticisme, probleemgerichte copingstijl, emotiegerichte copingstijl en huwelijkstevredenheid. Daarnaast werd er gevraagd naar demografische gegevens als geslacht, leeftijd, burgerlijke staat en opleiding. De participanten moesten tevens

invullen hoelang ze getrouwd waren, hoeveel kinderen ze hadden, of de kinderen biologisch, geadopteerd of stiefkinderen waren en wat de leeftijd was van het jongste kind.

Extraversie. De onafhankelijke variabele extraversie werd gemeten aan de hand van de ‘Grote Vijf’ Persoonlijkheidstest (Dennissen, Geenen, Van Aken, Gosling & Potter, 2008). Deze persoonlijkheidstest bevat acht items waarmee extraversie wordt gemeten. Een voorbeeld van een stelling was: “Ik zie mezelf als iemand die voor zichzelf opkomt”. Drie items werden gehercodeerd, omdat deze ontkennend waren gesteld. Alle acht items werden gemeten met een vijf-punt Likertschaal (van 1 = *helemaal oneens* tot en met 5 = *helemaal eens*). De interne consistentie van de schaal was goed (Cronbach’s $\alpha = .75$).

Neuroticisme. De onafhankelijke variabele neuroticisme werd ook gemeten aan de hand van de ‘Grote Vijf’ Persoonlijkheidstest (Dennissen, Geenen, Van Aken, Gosling & Potter, 2008). In deze test wordt neuroticisme met behulp van acht items gemeten. Een voorbeeld van een stelling was: “Ik zie mezelf als iemand die gespannen kan zijn”. Drie items werden gehercodeerd, omdat deze ontkennend waren gesteld. Alle acht items werden gemeten met een vijf-punt Likertschaal (van 1 = *helemaal oneens* tot en met 5 = *helemaal eens*). De interne consistentie van schaal was goed (Cronbach’s $\alpha = .79$).

Probleemgerichte copingstijl. De onafhankelijke variabele probleemgerichte copingstijl werd gemeten aan de hand van de Brief COPE (Carver, 1997). Deze test bevat van origine 28 stellingen, waarvan zes stellingen de probleemgerichte copingstijl meten. Deze zes stellingen werden in het huidige onderzoek meegenomen. De stellingen werden naar het Nederlands vertaald met behulp van de methode vertalen-en-terugvertalen. Een voorbeeld van een stelling was: “Ik denk goed na over welke stappen ik moet ondernemen”. De items werden gemeten met een vijf-punt Likertschaal (van 0 = (*bijna*) *nooit* tot en met 4 = (*bijna*) *altijd*). De interne consistentie van de items was goed (Cronbach’s $\alpha = .76$).

Emotiegerichte copingstijl. De onafhankelijke variabele emotiegerichte copingstijl

werd ook gemeten aan de hand van de Brief COPE (Carver, 1997). Deze test bevat onder andere acht items die de emotiegerichte copingstijl meten, welke werden meegenomen in het huidige onderzoek. De stellingen werden naar het Nederlands vertaald met behulp van de methode vertalen-en-terugvertalen. Een voorbeeld van een stelling was: “Ik zoek naar de positieve elementen in de situatie”. Twee items werden gehercodeerd, omdat deze ontkennend waren gesteld. De items werden gemeten met een 4-punt Likert schaal (van 1 = *(bijna) nooit* tot en met 4 = *(bijna) altijd*). De interne consistentie van de items was matig (Cronbach’s $\alpha = .69$).

Huwelijkstevredenheid. De afhankelijke variabele huwelijkstevredenheid werd gemeten met behulp van de DAS-4 (Sabourin & Valois, 2003). De DAS-4 bevat vier items. Met behulp van de vertalen-en-terugvertalen methode werden de stellingen naar het Nederlands vertaald. De vragen eerste twee vragen waren: “Hoe vaak heeft u een scheiding, uit elkaar gaan of het beëindigen van uw huwelijk besproken of overwogen?”, “In het algemeen, hoe vaak denkt u dat het goed gaat tussen u en uw partner?”. De derde vraag was: “Heeft u vertrouwen in uw partner?”. Bij de laatste vraag over huwelijkstevredenheid werd verzocht het antwoord te kiezen dat de mate van geluk binnen het huwelijk, alles overwogen, het beste beschrijft. De eerste drie items werden gemeten met een 6-punt Likert schaal (van 0 = *nooit* tot en met 5 = *altijd*). Het vierde item werd gemeten met een 7-punt Likert schaal (van 0 = *extreem ongelukkig* tot en met 6 = *perfect*). De interne consistentie van de items was matig (Cronbach’s $\alpha = .65$).

Resultaten

Beschrijvende statistieken

Voordat de resultaten van het huidige onderzoek worden beschreven, wordt er eerst een overzicht gegeven van de sekseverschillen op de variabelen (zie Tabel 1) en de correlaties tussen de variabelen (zie Tabel 2).

Met behulp van meerdere Independent t-toetsen werden de verschillen in sekse op alle variabelen onderzocht. Op geen van de variabelen is er een significant sekseverschil aanwezig. Mannen scoren gemiddeld wel iets hoger dan vrouwen op de variabelen probleemgerichte copingstijl en huwelijkstevredenheid.

Aangezien alle variabelen redelijk normaal verdeeld waren, kon er aan de voorwaarde van normaliteit worden voldaan. Er werd een Pearson correlatie-toets uitgevoerd, om zo de correlaties tussen de verschillende variabelen te kunnen beschrijven. De resultaten worden weergegeven in Tabel 2. Onder de mannen is er één significante correlatie gevonden: de probleemgerichte copingstijl en de emotiegerichte copingstijl correleren significant positief met elkaar. Voor de vrouwen blijkt extraversie significant negatief te correleren met neuroticisme, en positief met zowel de probleemgerichte copingstijl als de emotiegerichte copingstijl. Ten slotte geldt dat ook onder de vrouwen de probleemgerichte en de emotiegerichte copingstijl significant positief met elkaar correleren. De variabelen werden ook onderzocht op verschillen tussen mannen en vrouwen. Er blijkt een significant positieve correlatie te zijn tussen mannen en vrouwen op de variabele huwelijkstevredenheid.

Meervoudige Regressie Analyses

Om de opgestelde hypothesen te kunnen beantwoorden, werd er gebruik gemaakt van het analyse programma SPSS Statistics 23. Met behulp van verscheidene meervoudige regressie analyses werd het verband tussen persoonlijkheid, de twee copingstijlen en huwelijkstevredenheid onderzocht. Aangezien de participantengroep uit stellen bestond, waarbij de antwoorden van de partners aan elkaar gerelateerd waren, werden mannen en vrouwen apart onderzocht. Voorafgaand aan de analyses werd een aantal voorwaarden gecheckt. Op geen van de variabelen waren extreme uitbijters aanwezig. Ook aan de voorwaarden van homoscedasticiteit,

multicollineariteit en lineariteit is voldaan. Bij de analyses werden in stap 1 de controlevariabelen leeftijd, het aantal jaren getrouwd en de leeftijd van het jongste kind meegenomen en in stap 2 de onafhankelijke variabelen. Bij een paar analyses bleken enkele controlevariabelen niet significant, waardoor er gebruik werd gemaakt van Backward Deletion. De controlevariabelen met $p > 0.4$ werden één voor één uit de analyse verwijderd.

Om hypothese 1 te toetsen, hoe extravertter een persoon is, hoe hoger de huwelijkstevredenheid, werd een hiërarchische meervoudige regressie uitgevoerd. De onafhankelijke variabele bij deze analyse was extraversie en de afhankelijke variabele was huwelijkstevredenheid. De resultaten uit Tabel 3 laten zien dat extraversie geen significant positief effect heeft op huwelijkstevredenheid. Dit betekent dat een hogere mate van extraversie niet leidt tot een hogere mate van huwelijkstevredenheid. Voor de vrouwen geldt dit effect met een verklaarde variantie van 3%, $F(1, 33) = 1.03$, $p = .32$ en $B = .20$, $p = .32$, voor mannen geldt een verklaarde variantie van 1%, $F(1,33) = .21$, $p = .65$ en $B = .07$, $p = .65$. Op basis van deze resultaten wordt hypothese 1 niet bevestigd.

Om hypothese 2 te toetsen, hoe extravertter een persoon is, hoe meer probleemgerichte coping deze persoon gebruikt, werd een hiërarchische meervoudige regressie uitgevoerd. De onafhankelijke variabele bij deze analyse was extraversie en de afhankelijke variabele was probleemgerichte coping. De resultaten uit Tabel 3 laten zien dat onder de mannen de leeftijd van het jongste kind een significant negatief effect heeft op de probleemgerichte copingstijl, met een verklaarde variantie van 15% met $F(3,31) = 1.82$, $p = .16$ en $B = -.05$, $p = .03$. Dit betekent dat hoe ouder het jongste kind is, hoe minder de probleemgerichte copingstijl door de mannen wordt gebruikt. Onder vrouwen blijkt een significant positief effect van extraversie op de

probleemgerichte copingstijl, met een verklaarde variantie van 17%, $F(1, 33) = 6.97$, $p = .01$ en $B = .45$, $p = .01$. Dit betekent dat onder vrouwen een hogere mate van extraversie leidt tot een hogere mate van de probleemgerichte copingstijl. Voor de mannen is er geen significant effect, met een verklaarde variantie van .1%, $F(3,31) = 1.82$, $p = .16$ en $B = .07$, $p = .68$. Op basis van deze resultaten wordt hypothese 2 voor vrouwen wel, maar voor mannen niet bevestigd.

Om hypothese 3 te toetsen, hoe meer probleemgerichte coping een persoon gebruikt, hoe hoger de huwelijkstevredenheid, werd een hiërarchische meervoudige regressie uitgevoerd. De onafhankelijke variabele bij deze analyse was probleemgerichte coping en de afhankelijke variabele was huwelijkstevredenheid. Tabel 3 laat zien dat de probleemgerichte copingstijl geen significant positief effect heeft op huwelijkstevredenheid. Dit betekent dat een hogere mate van de probleemgerichte copingstijl niet leidt tot een hogere mate van huwelijkstevredenheid. Voor de vrouwen geldt dit effect met een verklaarde variantie van 0%, $F(2, 32) = .88$, $p = .43$ en $B = .19$, $p = .31$, voor de mannen is er een verklaarde variantie van .7%, $F(1,33) = .02$, $p = .90$ en $B = -.02$, $p = .90$. Op basis van deze resultaten worden hypothese 3 en 7 niet bevestigd.

Om hypothese 5 te toetsen, hoe neurotischer een persoon is, hoe lager de huwelijkstevredenheid, werd een hiërarchische meervoudige regressie uitgevoerd. De onafhankelijke variabele bij deze analyse was neuroticisme en de afhankelijke variabele was huwelijkstevredenheid. Tabel 4 laat zien dat neuroticisme geen significant negatief effect heeft op huwelijkstevredenheid. Dit betekent dat een hogere mate van neuroticisme niet leidt tot een lagere mate van huwelijkstevredenheid. Voor de vrouwen geldt dit effect met een verklaarde variantie van 4.7%, $F(1, 33) = 1.63$, $p = .21$ en $B = -.28$, $p = .21$, voor de mannen geldt een verklaarde variantie van 3.7%, F

$(1,33) = 1.23, p = .28$ en $B = -.15, p = .28$. Op basis van deze resultaten wordt hypothese 5 niet bevestigd.

Om hypothese 6 te toetsen, hoe neurotischer een persoon is, hoe minder probleemgerichte coping deze persoon gebruikt, werd een hiërarchische meervoudige regressie uitgevoerd. De onafhankelijke variabele bij deze analyse was neuroticisme en de afhankelijke variabele was probleemgerichte coping. Tabel 4 laat opnieuw zien dat onder mannen de leeftijd van het jongste kind een significant negatief effect heeft op de probleemgerichte copingstijl. Dit geldt met een verklaarde variantie van 17%, $F(3,31) = 2.11, p = .12$ en $B = -.05, p = .03$. Neuroticisme heeft verder geen significant negatief effect op de probleemgerichte copingstijl. Een hogere mate van neuroticisme leidt dus niet tot een lagere mate van de probleemgerichte copingstijl. Voor de vrouwen geldt dit effect met een verklaarde variantie van 1.1%, $F(1, 33) = .38, p = .54$ en $B = -.13, p = .54$, voor de mannen geldt een verklaarde variantie van 0%, $F(3,31) = 2.11, p = .12$ en $B = -.14, p = .34$. Hypothese 6 wordt daarom niet bevestigd.

Ondanks dat er weinig significante verbanden zijn gevonden, zijn er verschillende regressie analyses uitgevoerd met het programma PROCESS om de mediërende verbanden tussen de persoonlijkheidsfactoren, de probleemgerichte copingstijl en huwelijkstevredenheid te kunnen onderzoeken. Er is sprake van een mediërend verband als het effect van de onafhankelijke variabele op de afhankelijke variabele verdwijnt wanneer de mediërende variabele wordt toegevoegd.

Om hypothese 4 te toetsen, hoe extravertter een persoon is, hoe meer probleemgerichte coping deze persoon gebruikt, waardoor de huwelijkstevredenheid hoger wordt, werd een meervoudige regressie analyse uitgevoerd. De onafhankelijke variabele bij deze analyse was extraversie, de mediërende variabele was probleemgerichte coping en de afhankelijke variabele was huwelijkstevredenheid.

Tabel 5 laat geen significant indirect effect zien van extraversie op huwelijkstevredenheid via de probleemgerichte copingstijl. Dit geldt zowel voor vrouwen, $ab = .06$, BCa CI [-.12, .28], $P_M = .28$, als voor mannen, $ab = .00$, BCa CI [-.07, .03], $P_M = -.02$. Hypothese 4 wordt hiermee niet bevestigd.

Om hypothese 7 te toetsen, hoe neurotischer een persoon is, hoe minder probleemgerichte coping deze persoon gebruikt, waardoor de huwelijkstevredenheid lager wordt, werd een meervoudige regressie analyse uitgevoerd. De onafhankelijke variabele was neuroticisme, de mediërende variabele was probleemgerichte coping en de afhankelijke variabele was huwelijkstevredenheid. Tabel 5 laat geen significant indirect effect zien van neuroticisme op huwelijkstevredenheid via de probleemgerichte copingstijl. Dit geldt zowel voor vrouwen, $ab = -.02$, BCa CI [-.23, .04], $P_M = .07$, als voor mannen $ab = .01$, BCa CI [-.04, .13], $P_M = -.06$. Op basis van deze resultaten wordt hypothese 7 niet bevestigd.

Exploratieve analyses

Ter exploratie werd ook onderzocht of de emotiegerichte coping een relatie had met de persoonlijkheidsfactoren en met huwelijkstevredenheid. Tabel 6 geeft een significant positief effect weer van extraversie op de emotiegerichte copingstijl. Dit effect geldt alleen voor de vrouwen, met een verklaarde variantie van 25%, $F(1, 33) = 10.76$, $p = .002$ en $B = .43$. Dit betekent dat onder vrouwen, maar niet onder mannen, een hogere mate van extraversie leidt tot een hogere mate van de emotiegerichte copingstijl. Verder zijn er geen significante effecten gevonden van neuroticisme op de emotiegerichte copingstijl en van de emotiegerichte copingstijl op huwelijkstevredenheid. Ter volledigheid is ook onderzocht of er een mediërend verband was tussen de persoonlijkheidsfactoren, de emotiegerichte copingstijl en huwelijkstevredenheid. Dit blijkt echter niet het geval.

Ter exploratie is ook onderzocht of er sprake is van partnereffecten tussen de verschillende variabelen. Er blijkt een significant negatief effect van extraversie van de man op de probleemgerichte copingstijl van de vrouw, met een verklaarde variantie van 15%, $F(1,33) = 5.96, p = .02, B = -.48, \beta = -.39$. Dit betekent dat een hogere mate van extraversie van de man leidt tot een lagere mate van probleemgerichte coping van de vrouw. Daarnaast blijkt er een significant positief effect van extraversie van de vrouw op de probleemgerichte copingstijl van de man, met een verklaarde variantie van 12%, $F(1,33) = 4.58, p = .04, B = .31, \beta = .35$. Dit betekent dat een hoge mate van extraversie van de vrouw leidt tot een hogere mate van probleemgerichte coping van de man.

Discussie

De huidige studie is uitgevoerd met als doel de invloed van persoonlijkheidsfactoren en de probleemgerichte copingstijl op huwelijkstevredenheid te onderzoeken. Er werd verwacht dat hoe extravertter een persoon was, hoe hoger de huwelijkstevredenheid zou zijn en hoe meer probleemgerichte coping deze persoon zou gebruiken. Ook werd verwacht dat hoe neurotischer een persoon was, hoe lager de huwelijkstevredenheid zou zijn en hoe minder probleemgerichte coping deze persoon zou gebruiken. Daarnaast werd als hypothese gesteld dat hoe meer probleemgerichte coping een persoon gebruikte, hoe lager de huwelijkstevredenheid zou zijn. Ten slotte werden er nog twee mediatie-effecten voorspeld. Er werd verwacht dat hoe extravertter een persoon was, hoe meer probleemgerichte coping deze persoon gebruikte, waardoor de huwelijkstevredenheid hoger werd. En er werd verwacht dat hoe neurotischer een persoon was, hoe minder probleemgerichte coping deze persoon gebruikte, waardoor de huwelijkstevredenheid lager werd.

Tegen de verwachting van hypothese 1 in, lijken de resultaten van de huidige studie erop te wijzen dat een hogere mate van extraversie niet leidt tot een hogere mate van

huwelijksstevredenheid. Daarnaast suggereren de resultaten dat een hogere mate van neuroticisme niet leidt tot een lagere mate van huwelijksstevredenheid, wat tegen de verwachting van hypothese 5 in gaat. Deze bevindingen zijn in strijd met bevindingen uit eerdere onderzoeken die de relatie tussen extraversie en huwelijksstevredenheid (Heller et al., 2004; Karampatsos, 2011; Stroud et al., 2010) en de relatie tussen neuroticisme en huwelijksstevredenheid onderzochten (Fisher & McNulty, 2008; Heller et al., 2004; Karampatsos, 2011). Het gegeven dat persoonlijkheidskarakteristieken langdurige effecten hebben op de manier van omgang met mensen, welke van invloed is op huwelijksstevredenheid (Spotts et al., 2005), wordt in deze studie niet ondersteund. Een mogelijke verklaring hiervoor is terug te vinden in het feit dat de participanten gemiddeld 25 jaar getrouwd waren. Daarnaast was er weinig variatie in het aantal jaren dat de stellen getrouwd waren. Het zou kunnen dat persoonlijkheid geen invloed meer heeft op huwelijksstevredenheid wanneer een stel al langer getrouwd is. Wellicht dat het verband wel aanwezig is onder stellen die kortere tijd getrouwd zijn. Eerder onderzoek heeft ook aangetoond dat het aantal jaren getrouwd zijn het effect van persoonlijkheid op huwelijksstevredenheid verzwakt (Stroud et al., 2010).

Extraversie bleek een positieve invloed te hebben op de probleemgerichte copingstijl onder vrouwen. Dit resultaat is deels in overeenstemming met hypothese 2 en wijst erop dat wanneer een vrouw in hogere mate extravert is, zij in hogere mate de probleemgerichte copingstijl gebruikt. Dit komt overeen met eerdere bevindingen (Connor-Smith & Flachsbart, 2007; Watson & Hubbard, 1996) en de onderliggende theorie dat extraverte personen de neiging hebben om actief bezig te zijn en problemen als een uitdaging te zien, waardoor ze vaker de probleemgerichte copingstijl gebruiken (Connor-Smith & Flachsbart, 2007). Bij de mannen bleek extraversie echter niet samen te hangen met de probleemgerichte copingstijl. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn, dat mannen over het algemeen de

probleemgerichte copingstijl meer gebruiken in vergelijking met vrouwen, ongeacht hun persoonlijkheidskarakteristieken. Dit is ook terug te zien in de huidige studie in Tabel 1, al is het verschil tussen de seksen niet significant. De verklaring komt overeen met de Socialisatie Hypothese, welke benadrukt dat mannen meer dan vrouwen gebruik maken van actief en instrumenteel copinggedrag (Pearlin & Schooler, 1978; Ptacek, Smith & Zanas, 1992). Onderzoek heeft deze theorie ook bevestigd (Gross & John, 2003; Matud, 2004).

Tegen de verwachting van hypothese 6 in, is er geen negatief effect gebleken van neuroticisme op de probleemgerichte copingstijl. Een hoge mate van neuroticisme leidt volgens de huidige studie niet tot een lage mate van probleemgerichte coping. Dit resultaat is in strijd met voorgaande studies (Peng et al., 2012; Singh & Makkar, 2014). De theorie dat neurotische personen problemen als negatief zien, waardoor zij zich ervan weerhouden actie te ondernemen (Peng et al., 2012), wordt in de huidige studie niet ondersteund. Een mogelijke verklaring hiervoor is het lage gemiddelde op de factor neuroticisme: de meeste participanten waren blijkbaar weinig neurotisch. Wellicht treedt er alleen een effect op als er meer variatie is in de mate van neuroticisme.

Hypothese 3 die het positieve verband tussen de probleemgerichte copingstijl en de huwelijks tevredenheid betreft, is niet bevestigd. Uit de huidige studie blijkt niet dat een hoge mate van de probleemgerichte copingstijl leidt tot een hoge mate van huwelijks tevredenheid. De actieve, doelgerichte omgang met problemen heeft in deze studie dus geen effect op hoe tevreden een persoon is in het huwelijk. Dit resultaat is in strijd met eerdere bevindingen (Bouchard et al., 1998; Mahmoodi, 2011). Een mogelijke verklaring is dat het onderzoeken van de rol van een individuele copingstijl op huwelijks tevredenheid te beperkt is (Revenson, Kayser & Bodenmann, 2005). Het is misschien niet voldoende als beide partners individueel op een probleemgerichte manier met problemen omgaan, om zo de huwelijks tevredenheid te kunnen veranderen. Op deze manier is het copingsproces dat plaatsvindt in een relatie tussen

twee partners moeilijk te begrijpen. Het gaat namelijk ook om de bijbehorende acties en reacties van de ene partner op het stressmoment van de ander. Wanneer de ene partner een stressmoment heeft bij een bepaald probleem en de ander reageert op een positieve manier, dan is er sprake van positieve *dyadische coping* (Revenson et al., 2005). Dit is bijvoorbeeld het bieden van emotionele steun of voorstellen samen het probleem op te lossen. Deze manier van coping blijkt uit eerder onderzoek een positief effect te hebben op huwelijkstevredenheid (Bodenmann, Meuwly & Kayser, 2011).

Ten slotte bleek, in tegenstelling tot hypothesen 4 en 7, de probleemgerichte copingstijl geen mediator in zowel het verband tussen extraversie en huwelijkstevredenheid, als in het verband tussen neuroticisme en huwelijkstevredenheid. Een hoge mate van extraversie leidt, onder vrouwen, dan wel tot meer probleemgerichte coping, maar de huwelijkstevredenheid wordt vervolgens niet hoger. Ook leidt een lage mate van neuroticisme niet tot minder probleemgerichte coping en wordt de huwelijkstevredenheid daardoor niet lager. Op basis van eerder genoemde literatuur leek het aannemelijk dat er in beide gevallen een mediatie-effect zou optreden. Aangezien in deze studie alleen het effect van extraversie op de probleemgerichte copingstijl onder vrouwen significant was en de overige effecten niet significant waren, was de kans al kleiner dat de probleemgerichte copingstijl een mediator zou zijn in het verband tussen de persoonlijkheidsfactoren en huwelijkstevredenheid. De huidige studie heeft laten zien dat huwelijkstevredenheid niet door extraversie en neuroticisme met de probleemgerichte copingstijl als mediator wordt voorspeld.

In het huidige onderzoek werd ter exploratie de emotiegerichte copingstijl onderzocht. Extraversie blijkt onder vrouwen een positief effect te hebben op deze copingstijl. Theoretisch gezien is er wel een verklaring voor het feit dat extraversie leidt tot meer emotiegerichte coping: extraverte personen zoeken eerder sociale steun bij anderen (Costa & McCrae, 1992). Het zoeken van emotionele, sociale steun valt onder emotiegerichte coping. Dit zou een reden

kunnen zijn waarom er een positief verband is gevonden tussen extraversie en emotiegerichte coping. Toch is het merkwaardig dat extraversie onder vrouwen zowel positief gecorreleerd is met de probleemgerichte als met de emotiegerichte copingstijl. Deze twee copingstijlen bleken wel samen te hangen. Mogelijk zijn de twee copingstijlen toch niet zo goed van elkaar te onderscheiden zoals in eerder onderzoek (Folkman et al., 1986) was gedacht.

Middels explorierend onderzoek zijn er ook twee partnereffecten gevonden tussen de factoren extraversie en de probleemgerichte copingstijl. Een hoge mate van extraversie van de man leidt tot een lage mate van probleemgerichte coping van de vrouw. Daarentegen leidt een hoge mate van extraversie van de vrouw tot een hoge mate van probleemgerichte coping van de man. Deze resultaten komen overeen met de beschrijvende statistieken in Tabel 1: beiden seksen hadden een hoog gemiddelde op extraversie, terwijl mannen de probleemgerichte copingstijl meer gebruikten dan vrouwen. Mogelijk zijn hierdoor de partnereffecten ontstaan.

Sterke punten & limitaties

Het huidige onderzoek is het eerste onderzoek dat de mediërende relatie tussen de persoonlijkheidsfactoren extraversie en neuroticisme, de probleemgerichte copingstijl en huwelijkstevredenheid heeft onderzocht. Eerder onderzoek keek slechts naar verbanden tussen twee van de drie bovengenoemde factoren. Toch is er voor de huidige studie ook een aantal limitaties te noemen.

Een eerste mogelijke limitatie voor het onderzoek is de hoge gemiddelde mate op de factor huwelijkstevredenheid. De meeste participanten gaven aan vrij gelukkig te zijn in hun relatie. Waarschijnlijk waren vooral gelukkige stellen bereid om mee te doen aan het onderzoek. Er is dus sprake van een plafond-effect (Middel, 2010). Het nadeel van het plafond-effect is, dat het moeilijk is om het effect van andere factoren vast te stellen. Dit zou in het huidige onderzoek voor de persoonlijkheidsfactoren en de copingstijlen kunnen gelden. Vervolgonderzoek zou bij het werven van participanten de bevraging naar

huwelijkstevredenheid minder moeten benadrukken en meer aandacht moeten schenken aan de andere factoren, om dit probleem te kunnen ondervangen.

Een andere mogelijke limitatie betreft de diversiteit van de participantengroep. De participantengroep bestond uit slechts 35 stellen, merendeels getrouwde mensen van 50 jaar en ouder die al oudere kinderen hadden. Er hebben weinig jonge, getrouwde stellen met jonge kinderen meegedaan. Bij jongere stellen zou de huwelijkstevredenheid lager uit kunnen vallen, aangezien uit eerder onderzoek blijkt dat het hebben van jonge kinderen een negatief effect heeft op de tevredenheid van de partners in de eigen relatie (Twenge, Campbell & Foster, 2003). De participantengroep is dus een redelijk selectieve groep, waardoor de resultaten niet goed gegeneraliseerd kunnen worden naar de bestaande populatie.

Het lage gemiddelde op de twee verschillende copingstijlen is ook een limitatie van het onderzoek. Participanten gaven aan beide copingstijlen ongeveer evenveel te gebruiken, maar dan wel in lage tot gemiddelde mate. Dit zou kunnen komen doordat de Brief COPE (Carver, 1997) niet precies aangeeft aan welk type probleem er gedacht moet worden bij het invullen van de vragen, waardoor er onzekerheid onder de participanten en inconsistentie in antwoorden is ontstaan. Daarnaast kan het zijn dat participanten een probleem binnen de relatie heel anders aanpakken dan een probleem op het werk. Zo wordt er volgens eerder onderzoek veel emotionele steun geboden bij een probleem betreffende de relatie (Gunlicks-Stoessel & Powers, 2009), maar wordt er op het werk eerder gebruik gemaakt van de probleemgerichte copingstijl (Welbourne, Eggerth, Hartley, Andrew & Sanchez, 2007). Vervolgonderzoek zou zich daarom moeten specificeren op één type probleem waarover de vragen worden gesteld.

De manier waarop de factoren zijn gemeten, is ook een mogelijke limitatie van het onderzoek. Alle gegevens werden verzameld met behulp van zelfrapportage. De antwoorden die de participanten gaven waren subjectief en kunnen sociaalwenselijk zijn. Ten slotte is de

huidige studie een cross-sectioneel onderzoek, wat inhoudt dat de gevonden significante verbanden slechts als correlatieve verbanden kunnen worden gezien. Het is daarom niet duidelijk welke factor de oorzaak is en welke factor het gevolg.

Conclusie

Deze studie heeft het verband tussen de persoonlijkheidsfactoren extraversie en neuroticisme, de probleemgerichte copingstijl en huwelijkstevredenheid onderzocht. De studie heeft laten zien dat extraversie onder vrouwen een positieve invloed heeft op de probleemgerichte copingstijl. Verder is gebleken dat huwelijkstevredenheid niet wordt beïnvloed door extraversie of neuroticisme middels de probleemgerichte copingstijl. Vervolgonderzoek zou gebruik moeten maken van een grotere steekproef bestaande uit jongere én oudere stellen met kinderen, om te onderzoeken of deze stellen verschillen in huwelijkstevredenheid en manieren van coping. Daarnaast zou vervolgonderzoek zich moeten richten op de eerder besproken dyadische coping en specifiek op problemen die binnen een relatie ontstaan. Op deze manier kan er een betrouwbare uitspraak over de resultaten worden gedaan en speelt coping in deze vorm mogelijk wel een rol in het verband tussen de persoonlijkheidsfactoren en huwelijkstevredenheid.

Referenties

- Amato, P. R. (2001). Children of divorce in the 1990s: an update of the Amato and Keith (1991) meta-analysis. *Journal of Family Psychology, 15*(3), 355. doi: 10.1037/0893-3200.15.3.355
- Bentler, P. M. & Newcomb, M. D. (1978). Longitudinal study of marital success and failure. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 46*, 1053-1070. doi: 10.1037/0022-006X.46.5.1053
- Bodenmann, G., Meuwly, N. & Kayser, K. (2011). Two conceptualizations of dyadic coping

- and their potential for predicting relationship quality and individual well-being: A comparison. *European Psychologist*, 16(4), 255. doi: 10.1027/1016-9040/a000068
- Bouchard, G., Sabourin, S., Lussier, Y., Wright, J. & Richer, C. (1998). Predictive validity of coping strategies on marital satisfaction: cross-sectional and longitudinal evidence. *Journal of Family Psychology*, 12(1), 112-131. doi: 10.1037/0893-3200.12.1.112
- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) (2015). *Huwelijksontbindingen; door echtscheiding en door overlijden*. Verkregen op 17 november, 2015, van [http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37425ned&D1=3-9&D2=\(1-11\)-1&HD=100526-0713&STB=G1,T](http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37425ned&D1=3-9&D2=(1-11)-1&HD=100526-0713&STB=G1,T)
- Connor-Smith, J. K. & Flachsbart, C. (2007). Relations between personality and coping: A meta analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 93(6), 1080-1107. doi: 10.1037/00223514.93.6.1080
- Costa, P. T. & McCrae, R. R. (1992). Normal personality assessment in clinical practice: The NEO Personality Inventory. *Psychological Assessment*, 4(1), 5-13. doi: 10.1037/1040-3590.4.1.5
- Derryberry, D., Reed, M. A. & Pilkenton-Taylor, C. (2003). Temperament and coping: advantages of an individual differences perspective. *Development and Psychopathology*, 15, 1049-1066. doi: 10.1017.S0954579403000439
- Fisher, T. D. & McNulty, J. K. (2008). Neuroticism and marital satisfaction: the mediating role played by the sexual relationship. *Journal of Family Psychology*, 22, 112-122. doi: 10.1037/0893-3200.22.1.112
- Folkman, S., Lazarus, R. S., Dunkel-Schetter, C., DeLongis, A. & Gruen, R. J. (1986). Dynamics of a stressful encounter: cognitive appraisal, coping, and encounter outcomes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50, 992-1003. doi: 10.1037/0022-3514.50.5.992
- Gunlicks-Stoessel, M. L. & Powers, S. I. (2009). Romantic partners' coping strategies and patterns of cortisol reactivity and recovery in response to relationship conflict. *Journal*

- of Social and Clinical Psychology*, 28(5), 630. doi: 10.1521/jscp.2009.28.5.630
- Gross, J. J. & John, O. P. (2003). Individual differences in two emotion regulation processes: implications for affect, relationships, and well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(2), 348. doi: 10.1037/0022-3514.85.2.348
- Heller, D., Watson, D. & Ilies, R. (2004). The role of person versus situation in life satisfaction: A critical examination. *Psychological Bulletin*, 130, 574-600. doi: 10.1037/0033-2909.130.4.574
- Karampatsos, J.M. (2011). A marriage between two perceptions: How spirituality and perceived similarity between husbands and wives impacts marital satisfaction (Unpublished doctoral dissertation). Department of Pastoral Counseling of Loyola University, Maryland.
- Karney, B. R. & Bradbury, T. N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, method, and research. *Psychological Bulletin*, 118, 3-34. doi: 10.1037/0033-2909.118.1.3
- Kurdek, L. A. (1993). Predicting marital dissolution: A five-year prospective longitudinal study of newlywed couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64, 221-242. doi: 10.1037/0022-3514.64.2.221
- Mahmoodi, F. (2011). The relationship between the coping styles with stress and marital satisfaction and their comparison among female student and normal population of women in Tehran. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 30, 1301-1302. doi: 10.1016/j.sbspro.2011.10.252
- Matud, M. P. (2004). Gender differences in stress and coping styles. *Personality and Individual Differences*, 37(7), 1401-1415. doi: 10.1016/j.paid.2004.01.010
- Middel, B. (2010). Begrippenlijst. *Nederlands Tijdschrift voor Evidence Based Practice*, 23. doi: 10.1007/s12468-010-0019-z

- Pearlin, L. I. & Schooler, C. (1978). The structure of coping. *Journal of Health and Social Behavior, 19*, 2–21. doi: 10.2307/2136319
- Peng, A. C., Riolli, L. T., Schaubroeck, J. & Spain, E. S. (2012). A moderated mediation test of personality, coping, and health among deployed soldiers. *Journal of Organizational Behavior, 33*(4), 512-530. doi: 10.1002/job.766
- Ptacek, J. T., Smith, R. E. & Zanas, J. (1992). Gender, appraisal, and coping: A longitudinal analysis. *Journal of Personality, 60*, 747–770. doi: 10.1111/j.1467-6494.1992.tb00272.x
- Revenson, T. A., Kayser, K. E. & Bodenmann, G. E. (2005). *Couples coping with stress: Emerging perspectives on dyadic coping*. American Psychological Association. doi: 10.1037/11031-000
- Rogge, R. D., Bradbury, T. N., Hahlweg, K., Engl, J. & Thurmaier, F. (2006). Predicting marital distress and dissolution: refining the two-factor hypothesis. *Journal of Family Psychology, 20*(1), 156-159. doi: 10.1037/0893-3200.20.1.156
- Saggino, A., Martino, A., Balsamo, M., Carlucci, L., Ebisch, S. Innamorati, M., Picconi, L., Romanelli, R., Sergi, M. R. & Tommasi, M. (2015). Compatibility quotient, and its relationship with marital satisfaction and personality traits in Italian married couples. *Sexual and Relationship Therapy, 1-12*. doi: 10.1080/14681994.2015.1070952
- Singh, S. & Makkar, A. (2014). Self and partner personality in relationship satisfaction. *Indian Journal of Health and Wellbeing, 5*(12), 1483-1486.
- Spotts, E. L., Lichtenstein, P., Pedersen, N., Neiderhiser, J. M., Hansson, K., Cederblad, M. & Reiss, D. (2005). Personality and marital satisfaction: A behavioural genetic analysis. *European Journal of Personality, 19*(3), 205-227. doi: 10.1002/per.545
- Stroud, C. B., Durbin, C. E., Saigal, S. D., & Knobloch-Fedders, L. M. (2010). Normal and abnormal personality traits are associated with marital satisfaction for both men and

- women: An actor-partner interdependence model analysis. *Journal of Research in Personality*, 44(4), 466-477. doi: 10.1016/j.jrp.2010.05.011
- Twenge, J. M., Campbell, W. K. & Foster, C. A. (2003). Parenthood and marital satisfaction: a meta-analytic review. *Journal of Marriage and Family*, 65(3), 574-583. doi: 10.1111/j.1741-3737.2003.00574.x
- Welbourne, J. L., Eggerth, D., Hartley, T. A., Andrew, M. E. & Sanchez, F. (2007). Coping strategies in the workplace: Relationships with attributional style and job satisfaction. *Journal of Vocational Behavior*, 70(2), 312-325. doi: 10.1016/j.jvb.2006.10.006
- Williams, K. & Umberson, D. (2004). Marital status, marital transitions, and health: a gendered life course perspective. *Journal Health and Social Behavior*, 45, 81-98. doi: 10.1177/002214650404500106
- Watson, D. & Hubbard, B. (1996). Adaptational style and dispositional structure: coping in the context of the Five-Factor Model. *Journal of Personality*, 64(4), 737-774. doi: 10.1212/WNL.54.8.1616

Tabellen

Tabel 1.

Verschillen in gemiddelden op extraversie, neuroticisme, probleemgerichte copingstijl, emotiegerichte copingstijl en huwelijkstevredenheid tussen mannen en vrouwen (n = 70)

	Sekse				t	p
	Vrouwen (n = 35)		Mannen (n = 35)			
	M (SD)	95% BI	M (SD)	95% BI		
1. Extraversie	3.64 (.52)	[3.46, 3.81]	3.56 (.45)	[3.41, 3.72]	.65	.52
2. Neuroticisme	2.56 (.47)	[2.40, 2.72]	2.43 (.53)	[2.24, 2.61]	1.11	.27
3. Probl. copingstijl	2.68 (.55)	[2.49, 2.87]	2.78 (.45)	[2.62, 2.93]	-.79	.43
4. Emot. copingstijl	2.74 (.45)	[2.59, 2.89]	2.71 (.42)	[2.56, 2.85]	.31	.76
5. Huwelijkstevr.	4.14 (.60)	[3.93, 4.34]	4.31 (.42)	[4.16, 4.45]	-1.39	.17

Noot. M = gemiddelde. BI = Betrouwbaarheidsinterval. Probl. copingstijl = probleemgerichte copingstijl. Emot. copingstijl = emotiegerichte copingstijl. Huwelijkstevr. = huwelijkstevredenheid.

Tabel 2.

Correlaties tussen extraversie, neuroticisme, probleemgerichte copingstijl, emotiegerichte copingstijl en huwelijkstevredenheid, verschillend in sekse (n = 70)

	95% Betrouwbaarheidsinterval				
	1	2	3	4	5
1. Extraversie	-.05	-.29	.05	.08	.08
2. Neuroticisme	-.48**	-.11	-.19	-.17	-.19
3. Probleemgerichte copingstijl	.42*	-.11	-.11	.74***	-.02
4. Emotiegerichte copingstijl	.50**	-.23	.73***	-.04	.06
5. Huwelijkstevredenheid	.17	-.22	.17	.18	.54**

Noot. Boven de diagonaal staan de correlaties voor mannen, onder de diagonaal de correlaties voor vrouwen. Op de diagonaal staan de correlaties tussen de mannen en vrouwen per variabele weergegeven.

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Tabel 3.

Hiërarchische Meervoudige Regressie Analyses tussen extraversie, de probleemgerichte copingstijl en huwelijkstevredenheid

	Sekse			
	Vrouwen (n = 35)		Mannen (n = 35)	
	ΔR^2	β	ΔR^2	β
<i>Extrav. op huwelijkstevr.</i>				
Extraversie	-.02	.17	-.01	.08
Totaal R^2	-.02		-.01	
<i>Extrav. op probl. coping</i>				
Stap 1	n.v.t.		.15	
Leeftijd		n.v.t.		.47
Leeftijd jongste kind		n.v.t.		-.58*
Stap 2	-.01		.00	
Extraversie		.42*		.07
Totaal R^2	-.01		.15	
<i>Probl. coping op huwelijkstevr.</i>				
Stap 1	.05		n.v.t.	
Leeftijd jongste kind		.15		n.v.t.
Stap 2	-.01		-.03	
Probleemgerichte copingstijl		.18		-.02
Totaal R^2	.05		-.03	

Noot. Extrav. = extraversie. Huwelijkstevr. = huwelijkstevredenheid. Probl. coping = probleemgerichte copingstijl.

* $p < .05$

Tabel 4.

Hiërarchische Meervoudige Regressie Analyses van neuroticisme, de probleemgerichte copingstijl en huwelijkstevredenheid

	Sekse			
	Vrouwen (n = 35)		Mannen (n = 35)	
	ΔR^2	β	ΔR^2	β
<i>Neuroticisme op huwelijkstevr.</i>				
Neuroticisme	-.02	-.22	.00	-.19
Totaal R^2	-.02		.00	
<i>Neuroticisme op probl. coping</i>				
Stap 1	n.v.t.		.17	
Leeftijd		n.v.t.		.43
Leeftijd jongste kind		n.v.t.		-.56*
Stap 2	-.01		.00	
Neuroticisme		-.11		-.16
Totaal R^2	-.01		.17	
<i>Probl. coping op huwelijkstevr.</i>				
Stap 1	.05		n.v.t.	
Leeftijd jongste kind		.15		n.v.t.
Stap 2	-.01		-.03	
Probleemgerichte copingstijl		.18		-.02
Totaal R^2	.05		-.03	

Noot. Huwelijkstevr. = huwelijkstevredenheid. Probl. coping = probleemgerichte copingstijl.

* $p < .05$

Tabel 5.

Hiërarchische Meervoudige Regressie Analyses van extraversie (X¹) en neuroticisme (X²) via de probleemgerichte copingstijl (M) op huwelijkstevredenheid (Y)

	Sekse			
	Vrouwen (n = 35)		Mannen (n = 35)	
	R ²	B	R ²	B
<i>Extraversie via probl. coping op huwelijkstevredenheid</i>				
1 X ¹ op M	.17		.00	
Extraversie		.44*		.05
2 M + X ¹ op Y	.04		.01	
Probl. copingstijl		.13		-.02
Extraversie		.14		.07
3 X ¹ via M op Y	.03		.01	
Extraversie		.20		.07
<i>Neuroticisme via probl. coping op huwelijkstevredenheid</i>				
1 X ² op M	.01		.04	
Neuroticisme		-.12		-.17
2 M + X ² op Y	.07		.04	
Probl. copingstijl		.16		-.06
Neuroticisme		-.26		-.16
3 X ² via M op Y	.05		.04	
Neuroticisme		-.28		-.15

Noot. Probl. coping = probleemgerichte copingstijl

* $p < .05$

Tabel 6.

Regressie Analyses tussen extraversie en neuroticisme, de emotiegerichte copingstijl en huwelijkstevredenheid

	Sekse			
	Vrouwen (n = 35)		Mannen (n = 35)	
	ΔR^2	β	ΔR^2	β
<i>Extraversie op emot. coping</i>	.25		.01	
Extraversie		.50**		.08
<i>Neuroticisme op emot. coping</i>	.05		.03	
Neuroticisme		-.23		-.17
<i>Emot. coping op huwelijkstevr.</i>	.03		.00	
Emotiegerichte copingstijl		.18		.06

Noot. Emot. coping = emotiegerichte copingstijl. Huwelijkstevr. = huwelijkstevredenheid

** $p < .01$.

Tabel 7.

Meervoudige Regressie Analyse van extraversie (X¹) en neuroticisme (X²) via de emotiegerichte copingstijl (M) op huwelijkstevredenheid (Y)

	Sekse			
	Vrouwen (n = 35)		Mannen (n = 35)	
	R ²	B	R ²	B
<i>Extraversie via emot. coping op huwelijkstevredenheid</i>				
1 X ¹ op M	.25		.01	
Extraversie		.43**		.07
2 M + X ¹ op Y	.04		.01	
Emot. copingstijl		.17		.06
Extraversie		.13		.07
3 X ¹ via M op Y	.03		.01	
Extraversie		.20		.07
<i>Neuroticisme via emot. coping op huwelijkstevredenheid</i>				
1 X ² op M	.05		.03	
Neuroticisme		-.22		-.14
2 M + X ² op Y	.07		.04	
Emot. copingstijl		.19		.03
Neuroticisme		-.23		-.15
3 X ² via M op Y	.05		.04	
Neuroticisme		-.28		-.15

Noot. Emot. coping = emotionele copingstijl.

** $p < .01$